

שנה"ל 2025-2026 | תקצירי הקורסים והסדנאות | שנה א'

סמסטר א'

מבוא למחשבת פרויד

ד"ר איה זיידל עבודי (15:00-16:25)

כתיבתו הענפה והמורכבת של פרויד, שנפרסת על-פני 24 כרכים, מציבה אתגר לא פשוט לקלינאי של ימינו. מעבר לשפה הארכאית, לשפע, לתמורות הרבות בתיאוריה ולכתיבה הפתלתלה, התרבות והאינטראקציה החברתית השתנו באופן שמקשה לעשות שימוש ברעיונותיו של פרויד בקליניקה. ועם-זאת, ויתור על הניסיון להתמצא בקורפוס הפרוידיאני אינו מהווה אופציה טובה, לא רק כמחויבות למקורות הפסיכואנליזה, אלא בשל הסכנה לרדד את העשייה וההבנה הטיפולית העכשווית. בהמשך לקו מחשבה זה, מטרת הקורס הוא "להתייחד" עם כתיבתו של פרויד, להבין את מהלכיה ובעיקר – לקשרה לממד החוויתי ולפסיכותרפיה הדינמית בת-זמננו. הקורס יתמקד אפוא בתפיסת המהלך ההתפתחותי במחשבת פרויד, בהתמצאות בסיסית בסבך רעיונותיו, ובעיקר – בחיבור לקליניקה דרך עבודה חיה על פגישות טיפוליות.

החשיבה של מלאני קליין וממשיכה

ד"ר דורית ידיד (16:45-18:10)

התיאוריה הקלייניאנית מבוססת על המשגות שקליין הסיקה מתוך אנליזות שקיימה לילדים צעירים ולאחר מכן גם מאנליזות במבוגרים. בקורס נתמקד במושגי יסודות בתיאוריה ובטכניקה הקלייניאנית: פנטזיה לא מודעת, חרדה מרכזית, עמדות, סימבוליזציה, פיצול והזדהות השלכתית. המושגים ילמדו ברמה ההתפתחותית וברמה הקלינית.

מושגי יסוד בפסיכותרפיה פסיכואנליטית – התפתחות, תיאוריה ופרקטיקה ד"ר ציקי כהן (18:30-19:55)

"כל המבקש ללמוד את משחק השחמט האצילי מתוך ספרים ייווכח במהרה שרק הפתיחות ומהלכי הסיום ניתנים להצגה שיטתית וממצה, בעוד שמגוון המהלכים האינסופי שלאחר הפתיחה אינו מאפשר הצגה כזאת. רק לימוד שקדני של מהלכים מקרבות של אמני השחמט עשוי למלא את החסר בהוראה. מגבלות דומות חלות גם על הכללים שניתן לנסחן לגבי ביצוע הטיפול הפסיכואנליטי" (פרויד, 1913, על פתיחת הטיפול)

הקורס מציע היכרות מעמיקה עם מושגי יסוד מהותיים בחשיבה הפסיכואנליטית בהם הסטינג והמסגרת הטיפולית; העברה והעברה נגדית; הכלה, החזקה, אמפתיה ופירוש. הוא בוחן את הטרנספורמציות שהתחוללו במושגים אלו לאורך התפתחותה של הפסיכואנליזה, החל מפריד המוקדם, דרך תיאוריות יחסי אובייקט, ועד הגישות ההתייחסותיות והאינטרסובייקטיביות. מטרת הקורס אינה רק ללמד את השפה התיאורטית אלא להפוך אותה לחיה ונוכחת בחדר הטיפולים, כך שניתן להמיר אותה לטכניקה שמכוונת הקשבה, פירוש ונוכחות. בכל מפגש נעמיק בתשתית הרעיונית של המושגים, ונחתור לחיבור עם מקרים קליניים ודיאלוג פתוח בין המשתתפים.

סמינר קליני לשנה א' | תמר פריד, עופר דוברצקי, איתי פרנק (20:15-21:45)

סדנת סוף סמסטר א':

סדנה על אתיקה

לילך שלו, ד"ר רקפת אפרת לבקוביץ'

27.01.26 (15:00-20:00)

הסדנה תתרכז בשילוב נקודות מבט פילוסופיות ופסיכואנליטיות בתחום האתיקה. טיפול פסיכואנליטי כרוך בקשר מובהק ואינטימי בין המטפל למטופל, שמטרתו להגביר את רווחתו של המטופל. חיבור זה מעורר רגשות עזים אצל שני הצדדים. כיצד אנו מנווטים בשמירה על גבולות לעצמנו ולמטופלים שלנו? מה מגדיר עמדה אתית טיפולית? כיצד נוכל לזהות ולטפל במלכודות אתיות? באיזו מידה משפיעה נקודת המבט של המטפל על הטיפול, והאם ניתן למתן השפעה זו? אילו קונפליקטים נוצרים בין צרכי המטופל והמטפל, וכיצד נקודת מבט אתית יכולה לסייע לנו בניווט בהם? בסדנה הבינתחומית שלנו נעורר חשיבה אתית באמצעות דיאלוג, תוך שימוש בתרחישים עכשוויים הנוגעים ליחסים טיפוליים ולדילמות האתיות שהם מציגים.

סמסטר ב'

פריד - סוגיות נבחרות

סמדר ריינר (15:00-16:25)

בקורס נלמד שתי סוגיות מרכזיות המתחלקות לסוגיות משנה. נתחיל מהמיניות הילדית, ובתוכה נתמקד בתסביך האדיפלי, ונמשיך לסוגיית הטכניקה אצל פריד, ושם נתמקד בסוגיות הנוגעות להעברה, המסגרת הטיפולית, מתן פרשנות וסיום הטיפול.

לשחק, לחלום ולחשוב ויניקוט

ענת פרי (16:45-18:10)

וויניקוט האדם, ההוגה והמטפל ניצב ברוחו ובגופו כגשר או מרחב ביניים בתולדות הפסיכואנליזה בתנועתה מפסיכולוגיה של אדם אחד לפסיכולוגיה של שניים. מפסיכואנליזה המושתתת על יסודות פוזיטיביסטיים, לפסיכואנליזה ששמה במוקד התבוננות את החוויה הסובייקטיבית. חשיבתו פורצת הדרך חוללה שינויים פרדיגמטיים ויצקה מושגים רעננים שהפכו נכסי צאן ברזל בחשיבה הפסיכואנליטית ובפרקטיקה הקלינית. בסמינר נערוך היכרות עם מושגים מרכזיים שלו תוך שאנו נעים על ציר התפתחותו של התינוק מיחידת אם-תינוק לישות סובייקטיבית עצמאית המקיימת קשרי גומלין עם העולם. נעמוד על חשיבתו הפרדוקסלית, נערוך היכרות עם שפתו הייחודית, ונדון בהשלכות הטיפוליות והקוראטיביות הנגזרות מהן, תוך הדגמה של תיאורי מקרים. נעסוק במקורות ההשראה של וויניקוט (קליין ופריד), ונבחן את הדמיון והשוני ביניהם.

פסיכופתולוגיה בראיה פסיכואנליטית

מושיק עובדיה (18:30-19:55)

הקורס יבחן הפרעות בתפקוד הנפשי התקין באמצעות מושגים פסיכואנליטיים. נכיר מגוון מצבים פתולוגיים, כגון היסטריה, נזיריות, פרברסיה, נרקיסיזם, דיכאון, ומצבים פסיכוסומטיים, ואת ביטוייהם בחיי היומיום ובמפגש הטיפולי. נשתמש במודלים שונים, כולל קונפליקט לא מודע, דואליות של דחפי חיים ומוות, יחסי אובייקט, ויחסי גומלין בין העצמי לסביבה, כדי להבין את התהוותן של תופעות אלו, את המשותף והייחודי לכל אחת, את הקשר בין נורמליות ופתולוגיה, ואת התהליכים המאפשרים טרנספורמציות.

סמינר קליני (המשך) | תמר פריד, עופר דוברצקי, איתי פרנק (20:15-21:45)

סדנת סוף סמסטר ב':

אדיפוס: המיתוס והתסביך

עמנואל עמרמי

30.06.26 (15:00-20:00)

בחלק הראשון נעסוק במקורות המיתולוגיים והתרבותיים של מה שכונה בשם תסביך אדיפוס.

נבחן את הקשר בין מיתוס לחלום ואת הגיון השימוש בשניהם בתיאוריה הפסיכואנליטית. בהמשך נעקוב אחר גילוי או המצאת התסביך כתוצאה של האנליזה העצמית של פרויד. מכאן, בעזרת פרק 3 של "האני והסתם", נעבור לעיון בעקרונות התיאוריה האדיפלית ובמבנה התסביך, כמו גם בקשיים תיאורטיים בהם נתקל פרויד בניסיונו להסביר דרכם את המיניות הנשית.

נתייחס בקצרה לפרספקטיבות נוספות על התיאוריה האדיפלית וננסה לבחון את הרלוונטיות של התסביך ואת צורותיו המגוונות בעידננו המאופיין בשינויים דרסטיים של מבנה המשפחה ואופי החברה והמיניות.

סדנה שנתית:

"הומה נפשי לקראת מפגש": סדנה שנתית על פגישות טיפוליות ראשונות

נחמה קדם-אסולין

5 מפגשים | בתאריכים:

25.11.25, 30.12.25, 28.04.26, 26.05.26, 23.06.26 (15:00-16:30)

"לצד תחושת ההתרגשות ישנו גם קורטוב של חרדה. הן עבור האנליטיקאי והן עבור המטופל, הסכנה האורבת בפגישה הראשונה נובעת במידה רבה מהציפייה למפגש מחודש עם עולמו הפנימי של האדם עצמו ועם עולמו הפנימי של הזולת. זה תמיד עניין מסוכן לעורר את מעמקיה של הנפש הבלתי מודעת".
(אוגדן, 'הפגישה האנליטית הראשונה')

בפרק 'הפגישה האנליטית הראשונה' אותו נקרא יחד, אוגדן אינו נותן לנו 'מתכון' לניהול הפגישה הראשונה, אלא משתף אותנו בדילמות הקשורות במצב זה ובהכרעותיו האישיות. לאחר שנבהיר את עמדתו נוסיף ונחשוב על השאלות שעולות, ונבחן היתרונות והחסרונות של גישות שונות, למשל לגבי 'לקיחת היסטוריה' של המטופל. נחשוב על סוגי מטופלים שונים, על המשאלות, הצרכים, הפנטזיות, החרדות, וההגנות שמוצאים את ביטויים מתחילת הקשר הטיפולי [משיחת הטלפון הראשונה], דרך ההעברה, העברה נגדית והתמה המרכזית המדוברת.

נמשיך בדוגמאות מפגישות ראשונות של משתתפי הסדנה. נדון בדיאלקטיקה שהמטופל

מצוי בה בין הצורך במפגש מרפא עם חלקים חבויים של עצמו ועם המטפל כמצע מכונן או כזולת משמעותי, לבין הפיתוי לחמוק ממפגש כהגנה מהכאב הנפשי הכרוך בו. נהרהר כיצד נוכל להתחיל לנסח השערות אודות המטופל החדש, הערכת הקשיים והכוחות, הצרכים והקונפליקטים, בו בזמן שאנו פותחים מרחב טיפולי מזמין ובטוח, מצע לצמיחה נפשית.